

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: Q. V. N.
státní příslušnost: Vietnamská socialistická republika
zastoupen advokátkou JUDr. Bc. Marcelou Lafek
Národní 416/37, 110 00 Praha 1

proti
žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 12. 2025, čj. MV-190343-4/SO-2025,
takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 12. 12. 2025, čj. MV-190343-4/SO-2025, a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 29. 10. 2025, čj. OAM-20473-11/DP-2024, *se ruší* a věc se *vrací* žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je *povinna* nahradit žalobci náklady řízení ve výši 18 210 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce JUDr. Bc. Marcely Lafek.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce na českém velvyslanectví v Hanoji požádal o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Na zastupitelském úřadě s ním proběhl pohovor. Žalobci se ovšem před ním nedostalo poučení o jeho právech a povinnostech. A po jazykové stránce pohovor proběhl způsobem neslučitelným se zákonem. Záznam o pohovoru, který byl hlavní oporou pro

rozhodnutí správních orgánů o zamítnutí žalobcovy žádosti, tedy vůbec nebyl způsobilým důkazem pro posouzení věci. Proto soud rozhodnutí správních orgánů zrušil a věc jim vrátil k dalšímu řízení.

II. Rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce podal dne 12. 6. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Hanoji („zastupitelský úřad“) žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Téhož dne s ním proběhl pohovor. Podle záznamu o něm proběhl ve vietnamštině za účasti tlumočnice konzulárního oddělení a před podepsáním byl žalobci přečten. Žalobce podepsal, že se záznamem souhlasí.
3. Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 29. 10. 2025, čj. OAM-20473-11/DP-2024, žádost žalobce zamítlo („rozhodnutí ministerstva“). Ze záznamu o pohovoru podle ministerstva plynuly závažné a objektivní důvody zakládající pochybnosti o skutečném zájmu žalobce plnit požadovaný účel pobytu, resp. o jeho záměru zneužít pobytové oprávnění k jinému účelu.
4. Žalobce se odvolal. Kromě námitek vůči meritu věci namítal, že pohovor s ním proběhl nezákonně. Proto nemohl sloužit jako důkaz a podklad pro vydání rozhodnutí. Žalobce před pohovorem nebyl poučen o svých právech a povinnostech. Obsahem správního spisu dále není usnesení či jiný doklad o ustanovení tlumočnice vietnamského jazyka, která s ním vedla pohovor. Tlumočnice, která byla u pohovoru, ani není v seznamu tlumočnicků. Ve spise též není doklad o její totožnosti. Sám si tlumočnici na své náklady neobstaral a dotyčnou nezná. Proto netuší, co bylo základem toho, že prováděla tlumočení pohovoru. Žádné ustanovení zákona neuvádí, že tlumočit pohovor mohou úřední osoby či zaměstnanci úřadu nebo náhodně úřadem vybrané osoby.
5. Žalobce v odvolání dodával, že tlumočnice netlumočila pohovor z vietnamštiny do češtiny a obráceně, ale z vietnamštiny do angličtiny, kterou komunikovala s konzulárním referentem. Ten podle tlumočení do angličtiny sepisoval záznam v českém jazyce. Záznam o pohovoru žalobci nebyl přečten ani přečten být nemohl, neboť je v českém jazyce, který tlumočnice neovládala. Tento průběh pohovoru záznam nezachycuje, ačkoliv dvojí tlumočení mělo vliv na jeho správnost. Žalobce si uvědomuje, že tlumočnice ovládala vietnamský jazyk, nemůže však posoudit její znalost anglického jazyka. Nemůže posuzovat ani znalost anglického jazyka konzulárního referenta, který v českém jazyce sepisoval záznam. Přitom komunikoval anglicky s tlumočnicí. Informace o přečtení záznamu před podpisem uvedená v záznamu neodpovídá skutečnosti. Žalobce pouze dostal dotaz, zda se záznamem souhlasí, měl označit příslušnou kolonku a záznam podepsat.
6. Žalovaná však rozhodnutím ze dne 12. 12. 2025, čj. MV-190343-4/SO-2025 („rozhodnutí žalované“), odvolání žalobce zamítla a potvrdila rozhodnutí ministerstva. Pohovor podle ní proběhl v souladu se zákonem o pobytu cizinců. Jeho účelem bylo zjištění objektivních skutečností týkajících účelu pobytu žalobce v Česku. Žalobce při pohovoru dostal prostor pro vyjádření a objasnění souvisejících okolností. Jedná se o jeden z nejefektivnějších procesních úkonů, jehož cílem je zjistit bližší skutečnosti o deklarovaném účelu pobytu.
7. O průběhu pohovoru vznikl záznam, který žalobce podepsal poté, co měl možnost si jej za přítomnosti tlumočnice přečíst a požádat o jeho doplnění či úpravu. Měl taky možnost záznam odmítnout podepsat a uvést důvody, proč jeho pravdivost nechce potvrdit. Žalobce nic k záznamu z pohovoru či průběhu pohovoru nenamítal, souhlasil s jeho obsahem a

nežádal o jeho doplnění. Pravdivost záznamu ale stvrdil. Bylo především v jeho zájmu poskytnout relevantní a co nejpřesnější informace vedoucí k individuálnímu posouzení jeho žádosti tak, aby nevyvstaly pochybnosti o faktickém účelu pobytu. Ze záznamu pohovoru nicméně nevyplývá, že by žalobce během pohovoru vznesl nesouhlas s tím, kdo vede pohovor, jak jsou mu kladeny otázky, jak se jeho odpovědi protokolují, nebo že by navrhoval jejich doplnění. Nesouhlas nevznesl ani při přečtení záznamu a při jeho podpisu.

8. Žalované též není známo, že by žalobce při podání žádosti či v průběhu řízení prohlásil, že neovládá jazyk, jímž se pohovor vedl. Ze záznamu pohovoru totiž vyplývá, že pohovor vedl konzulární referent prostřednictvím tlumočnice zastupitelského úřadu ve vietnamštině. Žalobce proti tomuto postupu – případně vůči osobě, která pohovor s ním tlumočila, resp. její jazykové vybavenosti a schopnosti jeho odpovědi správně tlumočit – v době konání pohovoru ani v průběhu řízení námitky nevznesl. Konzulární referent, který prováděl pohovor, stejně jako tamější tlumočnice, která tlumočila, jsou navíc podřízeni Ministerstvu zahraničních věcí.
9. Žalovaná připomíná, že žalobce měl možnost si na své náklady obstarat tlumočníka nebo osobu, která splňuje podmínky pro ustanovení tlumočnickem podle zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích („zákon o tlumočnících“). Cizinec, který neovládá jazyk, má mít tlumočníka, aby jeho odpovědi byly zaznamenány přesně a bez jakékoliv dezinterpretace. Žalobce si však tlumočníka nepřivedl, ač bylo především v jeho zájmu si ho zajistit. Podle 26 odst. 1 zákona o tlumočnících může orgán veřejné moci výjimečně ustanovit k provedení tlumočnického úkonu i jinou osobu, která není v seznamu tlumočnicků. Žalobce však netvrdil ani neprokázal, že by okolnost, že tlumočnice není v seznamu tlumočnicků pro vietnamský jazyk, měla vliv na průběh pohovoru či samotné zachycení a interpretaci jeho odpovědí (viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 31. 7. 2017, čj. 59 A 67/2016-33).

III. Žaloba a vyjádření žalované

10. **Žalobce** namítá, že žalovaná zásadně porušila procesní pravidla pro vedení pohovoru, protože žalobce nepoučila o jeho právech a povinnostech podle § 55 odst. 5 správního řádu, ačkoliv se na pohovor obdobně použijí ustanovení o důkazu svědeckou výpovědí. Žalobce nebyl informován o právu vznášet námitky proti protokolaci či tlumočení, o možnosti účasti právního zástupce, ani o právu neodpovědět na jednotlivé otázky či odepřít výpověď. Žalovaná na tuto námitku nereagovala. Omezila se na tvrzení, že žalobce během úkonu „nic nenamítal“ a protokol podepsal. Absence poučení však znemožnila výkon žalobcových práv, a proto žalobci nelze přičítat k tíži, že v průběhu nezákonného úkonu námitky neuplatnil. Takto provedený pohovor jako důkazní prostředek nemůže obstát. Jedinou nápravou je jeho opakování za splnění zákonných podmínek, tedy po řádném poskytnutí procesního poučení.
11. Podle § 4 odst. 2 správního řádu musí totiž správní orgán poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu potřebné. V daném případě byla tato potřeba zřejmá: žalobce byl cizinec, pohovor představoval zásadní důkazní úkon, a jeho výpověď ovlivnila celé řízení o pobytové oprávnění. Poučení se mu však nedostalo. Závěr žalované, že „mlčení“ žalobce v průběhu úkonu znamená, že vše proběhlo v pořádku, nemá oporu v zákoně. Bez poučení nemohl žalobce reálně využít žádné z procesních práv, a proto nemohl zhojit nezákonnost úkonu

svým podpisem protokolu. Z toho důvodu trvá žalobce na tom, že pohovor nebylo možné jako důkaz použít.

12. Významná vada řízení vznikla rovněž v otázce tlumočení. Podle § 16 odst. 3 správního řádu má ten, kdo neovládá jazyk řízení, právo na tlumočníka zapsaného v seznamu. Žalobce si tlumočníka neobstaral a osoba označovaná jako „tlumočnice zastupitelského úřadu“ nebyla ustanovena správním orgánem. Ve spise chybí jakékoli rozhodnutí o jejím ustanovení, její identifikace, doklad o kvalifikaci i její souhlas s provedením tlumočnického úkonu. Správní orgány neoznačily ani právní základ její činnosti. Přitom zákon nepřipouští, aby tlumočil kdokoli, koho si úřad libovolně vybere. Tlumočnický úkon musí být transparentní a přezkoumatelný. Neexistence dokladu o pověření tlumočnice výrazně oslabuje důvěryhodnost a použitelnost získaných informací.
13. Žalobce napadá také samotný způsob tlumočení. Tlumočení neprobíhalo z vietnamštiny do češtiny, ale z vietnamštiny do angličtiny, přičemž konzulární referent následně na základě tohoto mezivýstupu zapisoval obsah záznamu v českém jazyce. Tlumočnice český jazyk neovládala, takže záznam nebylo možné žalobci přečíst. Tento postup představuje dvojí tlumočení a zásadně zvyšuje riziko nepřesností, které nejsou nikde zachyceny. Záznam neobsahuje věrný popis průběhu pohovoru, čímž popírá § 57 odst. 2 větu druhou zákona o pobytu cizinců. Žalobce potvrdil, že tlumočnice mluvila vietnamsky, avšak nemůže posoudit kvalitu její angličtiny ani kvalitu angličtiny konzulárního referentu. Správnost obsahu záznamu protokolu je proto zásadně zpochybněná.
14. Žalovaná se dále nedostatečně vypořádala s námitkou, že žalobce nemohl během pohovoru účinně vznést nesouhlas či námitky. Bez poučení o právu námítky uplatnit, bez jasné identifikace osoby tlumočnice a bez možnosti ověřit, zda tlumočnice skutečně vše přetlumočila, nelze z pouhé absence námitek v protokolu dovozovat, že žádné námitky nevznsl. Žalovaná rovněž nebrala v úvahu osobní poměry žalobce, jeho věk ani přirozenou obezřetnost při jednání s orgány cizího státu. Nezjišťovala ani to, zda tlumočnice přetlumočila případné námitky, nebo zda jazyková bariéra nevedla k jejich potlačení. Správní orgány tak učinily závěry, které nejsou opřené o obsah spisu.
15. Žalobce nebyl poučen ani o právu na tlumočníka, ani o možnosti zajistit si jej sám. Ve spise chybí písemné předvolání k pohovoru, které by takové poučení obsahovalo. Není tedy možné uzavřít, že měl reálnou možnost si tlumočníka obstarat. Neexistuje ani záznam o tom, že údajná tlumočnice ovládala český a vietnamský jazyk v rozsahu potřebném pro přesné tlumočení. Absentuje i prohlášení o jejím souhlasu s ustanovením. Za této situace je záznam z pohovoru procesně vadný a věcně nedůvěryhodný. Dvojí tlumočení a nepřesný záznam neobsahují nic, co by podporovalo závěr, že žalobce chce zneužít pobytové oprávnění. Tomuto tématu se žalobce věnuje ve zbytku žaloby.
16. **Žalovaná** ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobce uvádí v zásadě shodné námitky, které uvedl v odvolání proti rozhodnutí ministerstva. V podrobnostech proto odkazuje na obsah svého rozhodnutí a na kompletní správní spis.

IV. Další procesní postup soudu

17. Soud původně na 27. 2. 2026 nařídil jednání ve věci, na kterém chtěl provádět dokazování. Zástupci obou stran však soudu sdělili logistické obtíže související s účastí na jednání toho dne. Soud jim proto – i s ohledem na nové a v této věci již použitelné znění § 51 soudního řádu správního, podle kterého se souhlasem účastníků řízení není třeba dokazovat při

jednání listinné důkazy – zaslal pdf webové stránky Ministerstva zahraničních věcí s informacemi o hanojském velvyslanectví v podobě k 21. 6. 2024, který pořídil pomocí nástroje *Wayback Machine* („web MZV z června 2024“; https://web.archive.org/web/20240721222522/https://mzv.gov.cz/hanoi/cz/vizove_a_konzularni_informace/viza_1/index.html). Na webu MZV z června 2024 se uvádějí jména konzulárních referentů včetně konzulárního referenta, který vedl pohovor se žalobcem. A také se zde uvádí, že *jednacími jazyky zastupitelského úřadu jsou čeština a angličtina*. Soud dal oběma stranám týden na vyjádření se k tomuto pdf či případnému vznesení námitek vůči tomuto postupu soudu.

18. Žalovaná kromě již dříve uváděných argumentů konstatovala obsah webových stránek MZV z června 2024 a dodávala, že ze záznamu o pohovoru je zřejmé, že pohovor vedl konzulární referent, jehož jméno figuruje i na zaslaných webových stránkách v části *Kontaktní informace – pracovníci konzulátu*. Ze záznamu o pohovoru pak nevyplývá, co tvrdí žalobce, že pohovor byl tlumočen tlumočnicí z vietnamštiny do angličtiny, kterou poté tlumočnice komunikovala s konzulárním referentem.
19. I kdyby tomu tak ovšem bylo, tak má žalovaná za to, že s ohledem na § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a informace zveřejněné na soudem zaslaných webových stránkách by takový postup byl možný. Je sice pravdou, že v takovém případě není angličtina jazykem, kterým jedná úřední osoba přímo vůči cizinci. Na druhou stranu v takovém případě jedná legitimním a zákonem předvídaným způsobem s osobou, která následně tlumočí tento (také) úřední jazyk do jazyka, jímž komunikuje cizinec. Tento způsob komunikace je souladný s příslušnou právní úpravou a odpovídá jejímu účelu. Je třeba také přihlížet též ke složitým podmínkám, v nichž se jednotlivé zastupitelské úřady mnohdy nacházejí, pokud jde o snahu zajistit tlumočení v těch případech, ve kterých si žadatel sám, ač je k tomu podle zákona povinen, neobstará tlumočnicka na své náklady.
20. Žalobce v reakci webové stránky MZV z června 2024 uvedl, že osoba údajné tlumočnice není uvedena mezi pracovníky úřadu. Tato osoba nebyla nijak ztotožněna. Rovněž nemá žádné procesní postavení. Nebyla ustanovena tlumočnickem, ani nesložila slib. Ve spise se nenachází souhlas žalobce s přítomností této osoby při úkonu. Podle § 169j odst. 4 zákona o pobytu cizinců přitom platí, že pokud je při výsledku účastníka řízení přítomna jiná osoba než jeho zástupce, pak tato osoba nemůže do průběhu výsledku zasahovat. Za zásah do úkonu je nutné považovat i tlumočení. Pokud zastupitelský úřad vyhodnotil za nesplněnou povinnost přivést si tlumočnicka (otázkou je, zda s ohledem na povahu úkonu mohla taková povinnost vůbec vzniknout), pak měl žalobce předvolat na jiný den, a neměl úkon provést s cizí neztotožněnou osobou.
21. Soud zaslal obě vyjádření protistranám na vědomí. Do vydání rozsudku se již ani jedna ze stran k věci dále nevyjádřila.

V. Hodnocení soudu

22. Žaloba je *důvodná*.
23. Soud shledal důvodnost námitek týkajících se pohovoru na zastupitelském úřadě. Nevěnoval se tedy nakonec věcné stránce žalobcovy žádosti. Jen krátce a pro přehlednost soud ještě jednou shrnuje relevantní skutkové okolnosti, které bude právně hodnotit. Se žalobcem proběhl na zastupitelském úřadu pohovor v den podání jeho žádosti. Vedl ho konzulární referent. Z webových stránek MZV z června 2024, které jmenují tohoto konzulárního

referenta, dále plyne, že jednacím jazykem na zastupitelském úřadu mohla být čeština nebo angličtina. Pohovor proběhl ve vietnamštině prostřednictvím tlumočnice konzulárního oddělení zastupitelského úřadu. Žalobce podepsal, že se záznamem o pohovoru souhlasí.

a. Obecná zákonná a ústavní východiska

24. Podle § 169k odst. 1 zákona o pobytu cizinců může zastupitelský úřad v řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu podané na zastupitelském úřadu se žadatelem provést pohovor, a to i bez požádání ministerstva. Skutečnosti zjištěné při pohovoru jsou podkladem pro vydání rozhodnutí. Pro tyto případy se obdobně použije § 57 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, podle nějž je zastupitelský úřad oprávněn provést pohovor se žadatelem o dlouhodobé vízum. O provedeném pohovoru zastupitelský úřad sepíše záznam, který obsahuje zejména údaje umožňující identifikaci žadatele, vyličení průběhu pohovoru, datum, jméno a příjmení nebo služební číslo a podpis osoby provádějící pohovor a podpis žadatele.
25. Podle § 169k odst. 3 se pro provádění pohovoru zastupitelským úřadem obdobně použije § 169j odst. 2 až 6 zákona o pobytu cizinců. Z něj je pro tuto věc relevantní zejména § 169j odst. 2 zákona o pobytu cizinců, podle kterého se na výslech účastníka řízení použijí obdobně ustanovení správního řádu o důkazu svědeckou výpovědí, není-li dále stanoveno jinak. Podle § 169j odst. 4 dále platí, že je-li při výslechu účastníka řízení přítomna jiná osoba než jeho zástupce, tak tato osoba není oprávněna do průběhu výslechu zasahovat. Po skončení výslechu správní orgán umožní účastníkovi řízení nebo jeho zástupci vyjádřit se k jeho obsahu. Ustanovení § 169j odst. 6 dodává, že výslech lze provést při podání žádosti.
26. Pokud jde o ustanovení správního řádu o důkazu svědeckou výpovědí, která se mají v souladu s § 169j odst. 2 zákona o pobytu cizinců obdobně použít, tak jde o § 55. Podle jeho odstavce 5 v kontextu této věci zejména obdobně platí, že správní orgán účastníka řízení před výslechem poučí o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď i o povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčet (účastníka řízení však není třeba poučovat o následcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi v rovině trestního práva, což jinak § 55 odst. 5 správního řádu v případě svědků předvídá, protože křivou výpověď podle § 346 trestního zákoníku může spáchat jen skutečný svědek – tedy ten, kdo není účastníkem řízení).
27. Na pohovor se pak podle soudu použije i obecná zásada činnosti správních orgánů uvedená v § 4 odst. 2 správního řádu, podle níž správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
28. Pokud jde o jazyk, v jakém se pohovor může vést, tak podle § 16 odst. 1 správního řádu se v řízení jedná v českém jazyce. Podle § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců obecně platí, že zastupitelský úřad může v řízení vedeném podle tohoto zákona jednat vůči cizinci i v jiném než českém jazyce. Písemnosti se vždy vyhotovují v jazyce českém. V protokolu nebo záznamu o úkonu, při kterém nebylo jednáno v českém jazyce, zastupitelský úřad také uvede, v jakém jazyce bylo při úkonu jednáno. *Zastupitelský úřad zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup jazyk jiný než český jazyk, ve kterém je možné vůči cizinci jednat.*
29. Tím se soud dostává k právům žadatelů, která souvisí s tlumočením. Podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod platí, že kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Toto právo rozvádí správní řád, podle jehož § 16 odst. 3 každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka, zapsaného v seznamu tlumočnicků, kterého si obstará na své náklady. V řízení o žádosti si

žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočníka na své náklady sám, nestanoví-li zákon jinak (zákon v poznámce pod čarou odkazuje například na zákon o azylu).

30. Na to navazuje zákon o pobytu cizinců, který v § 169 odst. 3 konkrétně pro žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu podané na zastupitelském úřadě stanoví, že pokud žadatel prohlásil, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, a neobstaral si v přiměřené lhůtě stanovené zastupitelským úřadem na své náklady tlumočníka nebo osobu, která splňuje podmínky pro ustanovení tlumočnickem podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, ačkoli byl žadatel o této povinnosti zastupitelským úřadem poučen, zastupitelský úřad řízení usnesením zastaví [v obecné rovině stejný následek stanoví § 169r odst. 1 písm. l), který krajský soud napadl u Ústavního soudu, kde se o návrhu na jeho zrušení vede řízení pod sp. zn. Pl. ÚS 18/25]. Podobně pro žádost o dlouhodobé vízum stanoví zákon o pobytu cizinců následek její nepřijatelnosti [§ 169h odst. 2 písm. e) zákona o pobytu cizinců]. Ustanovení § 169l odst. 7 zákona o pobytu cizinců doplňuje, že lze zajistit přítomnost tlumočníka při provádění výslechu podle tohoto zákona pomocí videokonferenčního zařízení.
31. V neposlední řadě je třeba zmínit související úpravu v zákoně o tlumočnících. Podle jeho § 1 odst. 1 se výkonem tlumočnické činnosti rozumí provádění tlumočnických úkonů před orgány veřejné moci. Tuto tlumočnickou činnost pak může vykonávat jen soudní tlumočník („tlumočník“). Podle § 4 odst. 1 pak má tlumočník povinnost vykonávat tlumočnickou činnost pouze v jazyce, pro který má oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost, s odbornou péčí, nezávisle, nestranně, a ve sjednané nebo stanovené době. Podle § 4 odst. 2 ji musí vykonávat osobně. Druhá část zákona o tlumočnících následně stanoví poměrně přísné podmínky pro to, kdo může tlumočnickou činnost vykonávat. Ve své třetí části zákon o tlumočnících upravuje podobu seznamu tlumočnicků, který je informačním systémem veřejné správy, do něhož se zapisují tlumočníci.
32. Důležitá jsou pak práva a povinnosti tlumočnicků v hlavě IV zákona o tlumočnících. Podle § 18 tlumočník nesmí provést tlumočnický úkon, jestliže lze mít důvodnou pochybnost o jeho nepodjatosti pro jeho poměr k věci, účastníkovi řízení nebo jeho zástupci, zadavateli, orgánu veřejné moci, který tlumočnický úkon zadal nebo provádí řízení nebo při jiném postupu správního orgánu, kde má být tlumočnický úkon použit. Jakmile se tlumočník dozví o skutečnosti, pro kterou nesmí provést tlumočnický úkon, oznámí ji bezodkladně zadavateli. Ustanoví-li tlumočníka orgán veřejné moci, pak tento orgán rozhodne, zda je tlumočník v dané věci z provedení tlumočnického úkonu vyloučen. Ustanovení § 19 odst. 2 pak stanoví, v jakých případech musí tlumočník odmítnout provést výkon tlumočnické činnosti, je-li zadavatelem orgán veřejné moci. Tlumočník má také povinnost mlčenlivosti (§ 20) a nese za výkon tlumočnické činnosti odpovědnost (§ 21).
33. Pro tuto věc jsou pak důležitá ustanovení o ustanovení tlumočníka v konkrétním řízení před orgánem veřejné moci. Ten podle § 25 ustanoví, nebrání-li tomu okolnosti, tlumočníka se sídlem nebo kontaktní adresou v obvodu krajského soudu, v němž má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště; při výběru tlumočníka orgán veřejné moci přihlédne také k zapsané specializaci. Orgán veřejné moci s tlumočnickem předem projedná zadání tlumočnického úkonu, termín jeho provedení, sdělí tlumočnickovi informace o předmětu tlumočnického úkonu a případně další informace ze spisu.
34. Podle § 26 zákona o tlumočnících pak orgán veřejné moci může výjimečně ustanovit k provedení tlumočnického úkonu i jinou osobu, která není zapsána do seznamu tlumočnicků a překladatelů pro daný jazyk, má potřebné odborné znalosti pro to, aby provedla

tlumočnický úkon, a vyslovila se svým ustanovením souhlas, pokud pro daný jazyk není zapsán žádný tlumočník, nebo žádný tlumočník zapsaný v seznamu tlumočnicků nemůže tlumočnický úkon provést, nebo by provedení tlumočnického úkonu tlumočnickem zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými náklady nebo obtížemi. Orgán veřejné moci poučí takto ustanovenou osobu o významu tlumočnického úkonu z hlediska obecného zájmu a o následcích křivého tlumočení (odst. 2). Osoba takto ustanovená pak složí do rukou orgánu, který ji ustanovil, slib. Před složením slibu nesmí provést tlumočnický úkon. O složení slibu vyhotoví orgán veřejné moci zápis (odst. 3). Pro účely jednorázového provedení tlumočnického úkonu se na osobu takto ustanovenou hledí, jako by byla tlumočnickem (odst. 5).

35. Úplně jako poslední je pro kontext důležité zmínit i trestný čin křivého tlumočení (§ 347 trestního zákoníku). Podle něj obecně platí, že kdo jako tlumočník nesprávně, hrubě zkresleně nebo neúplně tlumočí v řízení před orgánem veřejné moci skutečnosti nebo okolnosti, které mají podstatný význam pro rozhodnutí orgánu veřejné moci, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

b. Použití obecných východisek v konkrétních okolnostech této věci

Žalobci se na zastupitelském úřadu nedostalo náležitého poučení o jeho právech a povinnostech

36. Soud nejprve shledal za důvodné námitky, které souvisejí s poučením žalobce o jeho právech a povinnostech ve vztahu k pohovoru. Ustanovení § 4 odst. 2 správního řádu konkrétně požaduje přiměřené poučení o právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Byť ve věci rozhodovalo ministerstvo a po něm žalovaná, tak to neznamená, že by se pro účely pohovoru na zastupitelském úřadě § 4 odst. 2 správního řádu nepoužil. I zastupitelský úřad v této věci vykonával svěřenou pravomoc jako správní orgán a základní zásady jejich činnosti se tedy na něj použijí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2017, čj. 4 Azs 168/2017-15, a ze dne 25. 5. 2017, čj. 10 Azs 97/2017-42, body 19 a 7).
37. Podle soudu vlastně sama žalovaná ve svém rozhodnutí trefně popsala, o čem se mělo žalobci dostat poučení před pohovorem, a nikoliv až po něm v negativních rozhodnutích správních orgánů: o právu na tlumočníka (k tomu ještě více v další části tohoto rozsudku); o možnosti si nechat za přítomnosti tlumočnice přečíst záznam z pohovoru; o možnosti záznam odmítnout podepsat a uvést důvody, proč jeho pravdivost nechce potvrdit; o možnosti vznést námitky vůči záznamu z pohovoru či průběhu pohovoru samotného, včetně toho, kdo vede pohovor, jaké otázky dostává, jak byly zaprotokolovány jeho odpovědi či o možnosti žádat doplnění záznamu; o důležitosti a z toho plynoucí povinnosti poskytnout relevantní a co nejpresnější informace vedoucí k individuálnímu posouzení jeho žádosti tak, aby nevyvstaly pochybnosti o faktickém účelu pobytu na území apod.
38. Sama žalovaná správně vyzdvihla kritickou důležitost pohovoru pro posouzení věci (tedy povahu úkonu ve smyslu § 4 odst. 2 správního řádu). Žalobce pak byl cizincem neznalým práva a bez právního zastoupení, v jehož případě se dalo důvodně očekávat, že vše výše uvedené nezná a o svých právech i povinnostech neví (to jsou osobní poměry dotčené osoby ve smyslu § 4 odst. 2 správního řádu). Proto bylo potřebné ho o tom všem poučit. Nejvyšší správní soud totiž v souvislosti s poučováním cizinců o jejich právech v minulosti zdůraznil důležitost *skutečného porozumění* cizince vůči procesnímu úkonu a poučení o něm (viz např. rozsudky ze dne 8. 11. 2017, čj. 5 Azs 272/2017-17, a ze dne 14. 11. 2017, čj. 5 Azs 270/2017-

17, či ze dne 12. 1. 2024, čj. 5 Azs 120/2023-24). Bylo proto vůči žalobci nespravedlivé mu vyčíst, co vše neučinil, pokud žalobce vůbec nemusel tušit, že takové možnosti a povinnosti má.

39. Ve správním spise se přitom nenachází žádný podklad, ze kterého by jakékoliv poučení žalobce o jeho právech a povinnostech plynulo. Žalovaná to ani netvrdí, jen se spokojuje s konstatováním, že žalobce souhlasně podepsal záznam o protokolu a neměl žádných námitek. Nejvyšší správní soud přitom ve své judikatuře obecně uznal úvahu, že pro hodnocení jednání na zastupitelském úřadě je relevantní, zda proběhlo poučení podle § 4 odst. 2 správního řádu, což musí být zpětně ověřitelné ze spisu (srov. výše citovaný rozsudek čj. 10 Azs 97/2017-42, body 19 a 7). Jak odhaluje judikatura, poučení o procesních právech podle uvedeného ustanovení správního řádu hraje v širší rovině velmi důležitou roli, aby vůbec bylo možné ve správním řízení hovořit o spravedlivém procesu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, čj. 1 As 51/2010-214, bod 54, či ze dne 18. 3. 2015, čj. 3 Ads 112/2014-31 aj.).
40. Nelze nadto ztrácet ze zřetele perspektivu žadatele, který právě jedná s orgánem, od kterého chce vstřícné rozhodnutí, a proto mu nechce v osobním kontaktu vytvářet komplikace nebo s ním dokonce mít konflikt. Pokud zastupitelský úřad před pohovorem žalobce o výše uvedeném nepoučil, pak v tomto kontextu nemá podpis žalobce u tvrzení, že souhlasí se záznamem, tak silný právní význam, jaký mu žalovaná přikládá. Lze totiž nyní pochybovat, zda by žalobce předem poučený o svých právech a povinnostech vůbec záznam souhlasně podepsal.
41. Kromě poučení podle § 4 odst. 2 správního řádu se žalobci také mělo dostat poučení ve smyslu § 55 odst. 5 správního řádu, tj. poučení o důvodech, pro které nesmí být vyslýchán, o právu odepřít výpověď i o povinnosti vypovídat pravdivě a nic nezamlčet. Že se tak nestalo bylo další vadou postupu zastupitelského úřadu. Ministerstvo a žalovaná pak pochybily, pokud nepožadovaly jeho nápravu.
42. Ze všech těchto důvodů tedy soud shledává první procesní pochybení správních orgánů ve vztahu k pohovoru se žalobcem na zastupitelském úřadě, spočívající v nedostatečném poučení žalobce o jeho právech a povinnostech.

Pohovor proběhl v rozporu se zákonem a žalovaná navíc nevypořádala jednu z odvolacích námitek přezkoumatelným způsobem a s oporou ve spise

43. Jak soud výše uvedl, § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců umožňuje, aby zastupitelský úřad s cizincem jednal i jinak než česky. Musí to však uvést v česky vyhotoveném záznamu o jednání, resp. pohovoru. Což samo o sobě také může vyvolávat problémy, protože by bylo logičtější, aby záznam také vznikl v reálném jazyce jednání, který by poté tlumočník či soudním překladatel přeložil do češtiny. Umožnilo by to i opravdu účinnou kontrolu záznamu cizincem. Ale zákon to zkrátka takto stanoví, že se písemnosti vyhotovují jen česky.
44. Extrémně důležitá pro tuto věc je každopádně poslední věta § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, která ukládá zastupitelskému úřadu povinnost zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup jiný jazyk, než je čeština, ve kterém je možné vůči cizinci jednat. Z toho podle soudu plyne, že *v jiném jazyce, než který zastupitelský úřad zveřejnil způsobem umožňujícím dálkový přístup, vůči cizinci možné jednat není*. A v tom je přesně podle soudu

„zakopaný pes“ všech problémů, které v této věci vyvstaly v otázce průběhu pohovoru po jeho jazykové stránce. Pohovor totiž podle zákona vůbec nemohl probíhat ve vietnamštině.

45. Jak plyne z webové stránky MZV z června 2024, ke které se účastníci řízení mohli vyjádřit, na zastupitelském úřadě bylo kromě češtiny možné vést jednání jen v angličtině. Lze dovozovat, že to odpovídá jazykové výbavě tamějších konzulárních referentů, včetně konzulárního referenta odpovědného za pohovor ve věci žalobce. Což je také důležitý a samozřejmý aspekt věci – pohovor má vést zastupitelský úřad v osobě konzulárního referenta, který je tím, kdo má klást otázky, ale také vyhodnocovat poskytnuté odpovědi a jejich úplnost. V této věci se však pohovor podle záznamu o něm vedl ve vietnamštině. Ta nebyla „umožněným“ jazykem ze strany zastupitelského úřadu. A konzulární referent, který vedl pohovor, jí podle všeho ani neovládal, protože k jednání povolal tlumočnicki zastupitelského úřadu k tlumočení právě z vietnamštiny. Takový postup ovšem neodpovídá § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.
46. V této věci tedy reálně ani nedošlo ke spuštění mechanismu, na nějž pamatuje § 169 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, podle kterého je na cizinci, který neovládá jazyk jednání, aby si opatřil tlumočnicka v souladu se zákonem o tlumočnicích, pod hrozbou zastavení řízení, jestliže tak neučiní (z toho důvodu také soud nepřerušoval řízení s ohledem na řízení vedené před Ústavním soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 18/25). Žalobce o této možnosti podle obsahu správního spisu ostatně opět nebyl poučen, stejně jako nebyl poučen o případné hrozbě zastavení řízení, jestliže by si tlumočnicka takto neopatřil.
47. Přitom právě tudy vedla jediná zákonná cesta, jak řízení mohlo probíhat za použití vietnamštiny. Žalobci se mělo nejdříve dostat poučení, že jednání může proběhnout jen česky nebo anglicky s tím, že pokud žalobce žádný z těchto jazyků neovládá, pak si měl na vlastní náklady opatřit tlumočnicka do jednoho z těchto dvou jazyků z jazyka, který ovládá – tedy v tomto případě vietnamštiny (v tom se tato věc také odlišuje od věci řešené rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 31. 7. 2017, čj. 59 A 67/2016-33, na nějž odkazuje žalovaná, kde se žalobkyni tohoto poučení dostalo, jen práva na tlumočnicka nevyužila a jednání tak proběhlo česky bez tlumočení). Nemůže být proto ani pádným argument žalované, že žalobce nikdy neprohlásil, že neovládá jazyk, jímž se jednání vede. Vietnamštinu samozřejmě ovládá. V tomto jazyce však jednání vůbec nemohlo probíhat, pokud si tlumočnicka z toho jazyka nezajistil sám žalobce.
48. Co je totiž důležité, tento tlumočnick by musel splňovat všechny zákonné náležitosti popsané v bodech 31 až 35 výše. Tlumočit totiž nemůže „jen tak někdo“. Ale musí jít o osobu buď ze seznamu tlumočnicků, či na zastupitelském úřadě pravděpodobně častěji ustanovenou na slib. I na tuto osobu by se však musel klást požadavek její nezávislosti, nestrannosti, závazku mlčenlivosti a osobní odpovědnosti. Ustanovení § 18 zákona o tlumočnicích by pak bránilo, aby tlumočnick měl poměr k zastupitelskému úřadu, který v určité (blíže nespecifikované) podobě podle všeho měla tlumočnice zastupitelského úřadu v této věci. V neposlední řadě by bylo nutné poučit tlumočnicka zajištěného žalobcem o možném trestním postihu v případě křivého tlumočení (§ 26 odst. 2 zákona o tlumočnicích).
49. Zastupitelský úřad však celý proces, jak měl proběhnout, provedl „naruby“: místo, aby poučil žalobce o právu na tlumočnicka a předvolal ho k pohovoru na jindy, v den podání žádosti přivolal svoji tlumočnicki, která stejně jako žalobce uměla vietnamsky. Tlumočení z tohoto jazyka, ve kterém se podle záznamu jednání vedlo, tedy ve výsledku potřeboval spíše konzulární referent vedoucí pohovor. Byť celé dění možná bylo vedeno snahou o

vstřícnost vůči žalobci, tak po jazykové stránce pohovor zkrátka probíhal mimo rámec nastavený zákonem o pobytu cizinců i požadavky zákona o tlumočnících. A jak správně žalobce namítl v reakci na webové stránky MZV z června 2024, ona tlumočnice, která nebyla tlumočnicí ve smyslu zákona o tlumočnících, se ve výsledku formálně dostala do pozice *jiné osoby* ve smyslu § 169j odst. 4 zákona o pobytu cizinců, které toto ustanovení bránilo v zasahování do výsledku.

50. Postup zastupitelského úřadu vyvolává i dosud podle soudu neobjasněné pochybnosti, o tom, zda při pohovoru reálně neprobíhalo ještě jedno „meztlumočení“ z vietnamštiny do angličtiny, ve které možná tlumočnice komunikovala s konzulárním referentem, jenž si poté vše překládal do češtiny, v níž mu zákon ukládá vyhotovovat písemnosti. Cesta slov žalobce do záznamu o pohovoru tak mohla vzdáleně připomínat známou scénu z filmu *Muž z Acapulca*, kde probíhalo řetězové tlumočení z marinovenetštiny do francouzštiny skrze řečtinu, srbštinu, maďarštinu a polštinu. To je samozřejmě obecně vzato možné a v případě některých jazyků to může být dokonce i nutné (soud může z vlastní praxe namátkou uvést například pašštinu nebo berberštinu, jejichž uživatelé nebo tlumočníci z těchto jazyků často mluví navíc jen anglicky či francouzsky a bývá proto třeba ještě ustanovit tlumočníka do češtiny z těchto jazyků).
51. S ohledem na zákonnou konstrukci by však vše muselo proběhnout tak, že si všechny potřebné tlumočníky splňující zákonné předpoklady podle zákona o tlumočnících opatří právě žalobce, na němž by byla i jejich svobodná volba, omezená požadavky zákona o tlumočnících. Soud proto nesouhlasí se žalovanou, že odpovídá zákonu, i pokud by probíhalo popsané „meztlumočení“ skrze angličtinu.
52. Soudu se také nepozdává, že zákon z ústavně zaručeného práva na tlumočníka činí spíše povinnost si tlumočníka zajistit, jejíž nesplnění může pro cizince mít negativní následky v podobě zastavení řízení. Soud plně rozumí obtížím, které může výklad plynoucí z tohoto rozsudku způsobit praxi zastupitelských úřadů, jak na to upozorňuje žalovaná. Je to však problémem oné zákonné konstrukce (plynoucí ze zákona č. 222/2017 Sb.), která na flexibilitu potřebnou pro praxi, jež by umožňovala naplnění základního práva na tlumočníka v režii správního orgánu, nepamatuje.
53. Soud vlastně neví, proč i v zákoně o pobytu cizinců není ustanovení obdobné § 22 odst. 2 zákona o azylu, podle kterého ministerstvo účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany poskytne bezplatně tlumočníka na úkony, ke kterým byl ministerstvem předvolán nebo vyzván. Ani by to v řízeních podle zákona o pobytu cizinců hypoteticky nemuselo být bezplatně. Tlumočné by cizinec mohl hradit nebo na něj skládat zálohu. Přitom § 169l odst. 7 zákona o pobytu cizinců přímo předvídá, že lze zajistit přítomnost tlumočníka při provádění výsledku podle tohoto zákona i pomocí videokonferenčního zařízení. Možné využití režimů obou těchto ustanovení i pro účely pohovorů na zastupitelských úřadech by podle soudu lépe naplňovalo pozitivní závazky plynoucí z čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který garantuje *právo* na tlumočníka.
54. Námitku týkající se „meztlumočení“ v angličtině každopádně žalovaná přesvědčivě nevyvrátila, pokud podle ní toto tvrzení žalobce nevyplývá ze záznamu o pohovoru. Jak ovšem soud již výše uvedl, lze důvodně dovozovat – s ohledem na obsah webové stránky MZV z roku 2024 a skutečnost, že se pohovoru zúčastnila tlumočnice zastupitelského úřadu –, že konzulární referent neuměl vietnamsky a z cizích jazyků ovládal právě jen angličtinu. Daná odvolací námitka tedy se tedy na první pohled nezdá být nerelevantní. Přesto žalovaná

celou situaci dostatečně nevysvětlila. A správní spis ji také neobjasňuje, protože k těmto okolnostem neobsahuje žádný bližší podklad, jenž by námitku žalobce vyvrátil či potvrdil. Jde tedy o další pochybnost ve vztahu ke správnosti a věrohodnosti záznamu o pohovoru. V tomto aspektu věci tedy rozhodnutí žalované trpí nepřezkoumatelností i nedostatkem opory ve spisu.

55. Rozhodnutí žalované i rozhodnutí ministerstva proto neobstojí z hlediska své zákonnosti, pokud jde o aspekt jazyka vedení pohovoru se žalobcem (§ 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). A rozhodnutí žalované neobsahuje náležité vypořádání odvolací námítky žalobce týkající se tvrzení o odlišném průběhu pohovoru, než jak ho zachycuje záznam. To je druhá skupina vad rozhodnutí správních orgánů.

Závěrečné shrnutí

56. Pohovor se žalobcem zatěžují vady vysoké intenzity, pokud jde o absenci poučení žalobce a jazyk vedení pohovoru. Kvůli těmto vadám nelze záznam o pohovoru vůbec považovat za hodnověrný důkaz o průběhu pohovoru, z něhož by bylo možné dovozovat jakékoliv skutečnosti ve vztahu k věcnému posouzení žalobcovy žádosti. Závěr rozhodnutí ministerstva, který potvrdilo i rozhodnutí žalované, že ze záznamu o pohovoru plynuly závažné a objektivní důvody zakládající pochybnosti o skutečném zájmu žalobce plnit požadovaný účel pobytu, resp. o záměru zneužít pobytové oprávnění k jinému účelu, tedy ve výsledku nemá zákonnou oporu ve spise.
57. Soud z toho důvodu zrušil obě rozhodnutí správních orgánů, protože se celé řízení nutně musí vrátit na začátek. A pokud bude žalobce nadále na své žádosti trvat (s ohledem na původně plánovanou dobu studia od září 2024 do srpna 2025), pak bude třeba pohovor provést znovu, v souladu s výše popsányými zákonnými požadavky.
58. S ohledem na tyto závěry se soud již nezabýval věcnou stránkou žalobcovy žádosti a napadených rozhodnutí správních orgánů včetně navazujících žalobních námitek. Pro absenci důvěryhodného podkladu o tom, co při pohovoru ve skutečnosti padlo, to nyní ani není možné.

VI. Závěr a náklady řízení

59. Krajský soud tedy shledal žalobu důvodnou a zrušil nezákonné a částečně nepřezkoumatelné rozhodnutí žalované i rozhodnutí ministerstva, které trpělo stejnou vadou nezákonnosti. Věc vrátil žalované k dalšímu řízení, ve kterém správní orgány zavazuje výše shrnutý právní názor soudu.
60. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalované povinnost uhradit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 18 210 Kč.
61. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3 000 Kč za podání žaloby a dále z částky 13 860 Kč za tři úkony právní služby právní zástupkyně žalobce – příprava a převzetí věci [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu], podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a vyjádření k obsahu webu MZV z června 2024 na výzvu soudu [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. K částce 13 860 Kč je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů za tři úkony právní služby vždy po 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupkyně žalobce soudu nedoložila, že by byla plátkyní DPH. Celkově tedy náhrada nákladů řízení činí 18 210 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 26. února 2026

Martin Kopa
samosoudce